

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 "
Negyed évre	3 "
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre	2 "

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1 c földszint balra. (Piacz felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a Thaisz-nyomdában és Thaisz Arthur papírkereskedésében (Piac-u. 7)

Tisztujtások Debreczenben

Ugy Debreczen városánál, mint Hajdumegye közigazgatásánál új korszakot elhatároló választások lesznek még ebben az évben.

Máskor nagy korteskedések szokták megelőzni a tisztujtásokat s rendes körülmények — közt, sokszor igazán minden ok nélkül felizgatják ezek a választási mozgalmak a közönség kedélyét.

Igen helyesen ez alkalommal úgy a városnál, mint a megyénél számüzve lesznek az oktalan korteskedések s a választások úgy lesznek előkészítve, hogy meglepetésekre egyáltalán nem lesz kilátás. És így lesz ez jól, így van ez helyesen.

A városnál Márk Endre megválasztása egyhangú lesz s ki vannak szemelve már a jelöltek a főbbi fontosabb tisztségek betöltésére, úgy hogy aligha lesz olyan előkelőbb állás, amelyet ne egyhangulag töltenének be részben előléptetések által, részben pedig alkalmas, rátermett új emberek behozásával. A főjegyző helyettes polgármesteri állásra Dr. Vargha Elemér megválasztása általános közóhaj.

A megyénél az alispánságra a különböző pártok s frakciók paktumot kötöttek. Pákozdy Sándor lesz az alispán s a főjegyző pedig Rásó István. Mindketten Hajdumegye szolgálatában töltötték el fiatalságukat s most közhasznú munkájuk elismeréseként a közóhaj emeli mindkettőjüket a diszes tisztségre.

Általában úgy a városi, mint a megyei választásoknál egyetlen elv fogja vezetni a választás eldöntésére hivatottakat. Az ugyanis, hogy a háborus viszonyok miatt ugyanis zaklatott közönség meg legyen kimélve újabb fölösleges izgalmaktól. Ami nem dicsérhető eléggé.

Tizenkét millió körül jár az az összeg, amelyet a hadikölcsönre Debreczen és Hajdumegye mint hatóság együtt jegyzett a magánosokkal. — Aránytva az ország többi részéhez nagyon szép, szinte nem is várt eredmény ez. Hiába van még pénz Debreczenben. Sok helyen csak a ládafiában és a harisnyaszarakban tartogatták, de van. Persze nem a született alpereseknél, közadósok-

nál keresni, hanem azoknál, akik még a háborun is csak nyertek s akik nem érzik meg, hogy a krumpli, meg a birka is nagyon drága. Annyival inkább mert nem esznek sem krumplit annálkevésbé bürge-paprikást.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY DEBRECZENBEN, KISTEMPLOM-BAZÁR.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK. ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS.

Csodálatos, hogy, mint általában a háborús jótékonyágnál, — a hadikölcsön jegyzéseknél is az u. n. kisemberek, a jó középosztály sietett száz koronáit letenni a haza oltárára, csak másodsorban gondolván arra, hogy ezzel jó üzletet is csinál. A vagyonosabb osztály nem kapott sem a 8 percentes jövedelmen s a házafias-érzései se igen ösztökélték. Mert hát ők olyan üzletekhez vannak szokva, amely nem elégszik meg a 8 százalékos haszonnal, a hazafias érzéseiktől meg igazán nyugodtan tudnak aludni. Érdekes például, hogy a városi tisztviselők által jegyzett 40.000 koronánál a jobb javadalmazású tisztviselők neveit alig találjuk, ellenben a kis hivatalnokok örömmel siettek kölcsönt adni a hazának. Nem lenne igazságos dolog tőlünk, ha fel nem jegyeznénk ezt.

A világháború történelmének margójára érdekes széljegyzeteket fog róni az utókor. Fel fog tűnni a krónikákat böngészőknek, hogy a pénzáldozatokban is azok jártak leginkább elől, akiknek fiatalsága a sánczárkokban és lövészárkokban is első. Ez a jó középosztály legfőbb eleme a nemzetfenntartó erőnek. Majd békésebb időkben jó lesz rájuk emlékezni a nagy uraknak, akik együttesen az u. n. «illetékes köröket» szokták képezni. És közéleti, kulturális intézményekkel erősíteni ezt a szapora fajt, amely békében a verejtékét, háboruban a vérért ontja hazájáért. Akkor a Munka géniusza, most a Háború védangyala szívesen fog kezet a kerges tenyerekkel.

Ezt a jó közép és alsó osztályt nem lehet eléggé dicsérni. Nem mintha a «felsőbb tizezer» utjai is éppen úgy nem harcolnának a csatasorokban, hanem, mert az előbbieket vannak többség-

ben. Igen, az «alsó milliók». Egy a hazáért meghalt a héten s azt olvassuk a gyászjelentésében hogy «házassága 8-ik évében hét (7) gyerek gyászolja. Mindenesetre kár a vítezi halált halt embertársunkért, de mégis vigasztaló tudat, hogy valamikor legalább is száz dedunoka fog hősi vítétségéről beszélni az ükonokáknak. Hogy a jó-ságos Isten tartsa is meg a fajtájukat.

KEZTYÜK, KÖTSZEREK,
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárban

Piacz-utca 26. sz. előtti barakból áthelyeztetett Piacz- és Csapó-u. sarkán levő volt Kálnai féle üzlethelyiségbe a Bika-szállodával szemben

Igazságosabb törvényt még nem hoztak Magyarországon, mint ama hadiadóról szólót, a mely csak a 10.000 forintot felüli jövedelmet adóztatja meg. Legelső elismerése ez annak a ténynek, hogy a kisebb jövedelmű polgárságot nem kell nógatni az adózásra. De bevallása ez a törvény annak is, amit gróf Apponyi Albert fő-urú társuk is hangoztatott már, hogy épen az ezer holdasok voltak a legszükmarkubbak a háborus jótékonyság terén. Egyébként is méltányos ez a törvény, mert mi szegény született alperesek, ha katonakötelesek vagyunk, az életünkön — egyebet alig veszthetünk, ha pedig «untauglich»-oknak kell lennünk csak nekünk drága a krumpli kenyér és tojás... A mieink ott a lövészárkokban s szuronyrohamoknál azokat a milliókat védik, amelyek nem a mi Wertheim szekrényünkben vannak. Mert nekünk nincs ilyen Wertheimünk. Sőt ha volt is valamikor, régen zálogba csaptuk.

TÖRLEY
TALISMAN · CASINO · RÉSERVE

Hindenburg egyik generálisával megint s zedánost játszott az orosz harctéren. És a sok milliós hadsereg 50.000 emberrel legalább megint szegényebb... De hát mit tesz ez, mondja a debreczeni pantallós civis, ha a Kárpátokban, Sáros, Ung határában mégis ott a muszka. Hó-lott ez a fajta, a saját árnyékától remegő ember. Sokkal okosabban tenné, ha már olyan nagyon szálka szemében az orosz a Kárpátokban, ha hadsereget szervezne s elmenne kiverni a muszka-t onnan, ahelyett, hogy itt sátorozik s még a nagy német győzelem sem tud örömet kicsiholni a taplós lelkéből.

Egy ilyen debreceni polgár, mikor semmi-képen sem tudta magyarázatát adni annak, hogy miért is baj az, hogy ha Kárpátokban ideiglenesen, órákig, napokig az orosz sereg ver tanyát, végül azt mondta, hogy azért baj ez, mert sokan jönnek a gyávalelkű menekülők s végül is kinögte, hogy nagy baj lesz, ha «felesznek ben-nünket».

Egy csapat orosz hoztak keresztül a debreceni állomáson. A debreczeni civis kióvakodott a peronra, de anélkül, hogy jegyet váltott volna. A társa is utána ment... S nézték ketten a reggeliző rusznyakokat. Akkor halottuk, hogy az egyik nagyot sercintve oda szól a komájának:

— Na ugye, hogy puska nélkül vannak. — Mondtam én, hogy csak így lehet ennyi sokat összefogdosni.

Ilyen fogalmai vannak egyeseknek a magyar vítétségről. Pedig hát az efajta embereket lehet fegyveresen kézrekeríteni. Mert, hogy még a maguk fegyverétől is félnek.

Áltöldi Takarékpénztár Debreczenben.

Piacz-utca 16. szám. (Saját palota.)

Alaptőke 2 400,000 K. Tartalékok: 1.400 000 K. Betét-állomány nyolczmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal!

ÜZLETÁGAI: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltóeszámitolás, törlesztéses és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdéi megbízások, hitel-levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruaktár, Safe-deposit (magánletét pénztár.)

Affiliált intézetei: Kábel takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospércs.

A polgári asztaltársaság a háborus idők nagyon nehéz viszonyaink közt sem feledkezett meg védenceiről. Most is egy nagy csapat szegény gyermeket látott el téli ruhával a napokban. És ebben a tekintetben szinte páratlanul áll jótékonysági intézeteink közt ez a vendéglői társaság, mely leróta adóját a háborus célokra is. Örömmel jegyezzük fel ezt a lélekemelő jelenetekben gazdag délutánt, melyen hetvenöt szegény gyermek hite erősödött meg egy jobb jövendő iránt.

A képviselőház összeült a héten. Ném volt a büszke teremben olyan ünnepélyes jelenet mostanában: mint ez alkalommal, mikor a közös veszedelem ledöntötte a pártkereteket. És a legyalázott, megátkozott Tisza István gróf, aki az egész külföld előtt képviselte legutóbbi útjában nemcsak a monarchiát, de talán első sorban Magyarországot, minden fenhéjázás, gunyos mosoly nélkül, szótlanul ült a maga helyén. Milyen önmegtartóztatás ez, milyen emberi nagyságra válló erény. És mikor visszagondoltunk a multra, minden politikától eltekintve, az emberekben csupán az emberit tekintve, milyen lelki megnyugvást nyújtott mindannyiúnknak az a tudat megint együtt láttuk az esküdt ellenségeket, békés egyetértésben. Mert igaza van Tiszának, aki valamikor azt mondta, hogy legfőbb törvény az állam érdeke, Magyarország jóvolta.

A színházi hét mintha mozgalmasabb lett volna, az előző hetinél, dacára, hogy újdonság csak a hét első napjaira esett. Ezzel szemben azonban a társulat felelevenítette a régi jó darabokat, ezek közt a Kaméliás hölgyet. Bámulatos ugye, hogy a Dumas-darabra szépen megtelt a nézőtér és lelkesen tapsolt a Halassy Mariska művészi Margitjának, amely egész teljességében artisztikus produkció volt. Csodálatos finomságokkal tudott keresztül siklani a leghátatlanabb jeleneteken is. Az előadások egyébként gondosan voltak egész héten, ami Kassay Károly érdeme. Ő rendezte a Katonadolog reprizét is, mely iránt nagy az érdeklődés.

Semmi állatnak sincs olyan kevés emberismerete, mint a kutyának.

Ha valami buksi dicsér bennünket, tüstint nem olyan ostoba többé.

Árlejtési hirdetmény.

A debreczeni magyar kir. állami gyermekmenhely az 1915. évi január hó 1-től december hó 31-ig terjedő időre fűszer, tej, marha, borju és juhhus, sertéshus és zsir és kenyér (sütemény) szükségleteire ezennel nyilvános árlejtést hirdet:

1. *Fűszer* a menhelyen szükséges mindenféle fűszer szállítandó. Havi szükséglet 4—500 kor., az ajánlathoz minták is benyújtandók. Az egyes cikkek havi mennyisége a gondnoki hivatalban meg tudhatók.

2. *Tejnek* tisztán frissen fejt, lehabozatlan lefölözetlen, 3.3% minimális és 4 százalék maximális zsirtartalom, valamint 1029 minimális és 1033 maximális fajsúlyúnak kell lenni. Havi szükséglet kb. 2100—2400 liter.

3. *Marha borju és juhhus.*

I. vagy II. osztályu leveshus, pecsenye husok egészben vagy tisztítva, valamint borjuhus, bányahus és birkahus nyomtaték, inak és faggyu nélkül szállítandók. Ezen husokra a csont 10% nál több nem lehet. Havi szükséglet marhahusnál kb. 3—400 kg. borjuhusnál 60—80 kg., egyéb husoknál 8—10 kg.

4. *Sertéshus, zsir és egyéb hentesáru.* A sertéshus a husban levő és attól elválaszthatatlan csonttal szállítandó, nyomtaték nélkül, a csont 10%-nál több nem lehet; zsirnak alvasztottnak kell lenni, hentesáru mindig friss, különféle lehet. Sertéshus havi szükséglet kb. 200—250 kg. zsir 150—200 kg., hentesáru 50—60 kg.

5. *Kenyer és sütemény.* A kenyér 6-os számú lisztből 20% burgonya keverékkel, a tejes kifli félt ej, fél vízből 40 kg. sulyban, a vizes zsemlye 2-es számú lisztből 60 gr. sulyban szállítandó. Havi szükséglet kenyér 4—500 kg., sütemény 3—400 darab.

Mindezen szükségletek szállításánál 200 kor. bánatpénz letétele kikötetik, mely bánatpénz óva dékképes értékpapirokban is elfogadtaik. Minden ajánlat 1 koronás bélyeggel ellátandó és az ajánlatok zárt borítékban az állami gyermekmenhely igazgatóságához címezve *foljó évi december hó 10-ik napjáig* a gondnoki hivatalban nyújtandók be, hól minden egyes szükségletnél jelen árlejtési hirdetményben esetleg fel nem hozott mindennemű felvilágosítások is megszerzhetők. A borítékon az ajánlattevő neve és lakhelye is feltüntetendő. Csakis oly egyének tehetnek ajánlatot, akik nagyobb mérvű szállításra berendezvék és akik a menhely igazgatósága előtt ismeretesek; akik ismeretek nem volnának, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat a helybeli kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

Debreczen 1914. évi november hó 25.

Az igazgatóság.

APOLLO

MOZGÓSZÍNHÁZ

Ma szombaton és vasárnap

3, 5 és 7 órakor fél, 9-kor rendes helyár

**Az arany
Scarabeus**

Kalandos indiai dschungel dráma
3 felvételben.

Kitűnő kíséző műsor.

Hála az égnek a téli idő, ha hideg volt is eddig, de legalább szép tiszta. Reméljük pedig, hiszen olyan jól esik ezt hinnünk, hogy katonáink sem szenvednek tulságos mértékben a hideg miatt. Hazatérők mesélik, hogy a táborigény élet nem is olyan irtózatoss, mint mi gondoljuk. Általában mi rajtunk, itthonmaradottakon fordul meg, hogy vajjon jó dolga van-e katonáinknak, vagy pedig szükségét szenvednek. És a közönség nagyobbik része jóvoltából jut is meleg ruha, szivar és bizonyára karácsonyi ajándék is mindenkinek. Karácsonyi meglepetésre legalább 2—3 koronát — küldjön is, aki teheti. A pénzt portó, bélyeg nélkül szállítja a posta. A hadsegélyzőnek kell egyszerűen címezni az utalványt Budapestre.

Adakozzunk a harcoló katonák karácsonyi ajándékára. A pénz e címre küldendő bélyeg nélkül:
Hadsegélyző Hivatal Budapest.

Nem fáj a feje másnap ha

„LITKE“ pezsgőt iszik.

Világháboru térképek

a legújabb és a legjobb kiadásban kaphatók THAISZ ARTHUR papirkereskedésében. Eredeti bolti áron már 12 fill. kezdve.

Tábori borítékok

2 fillérijével kaphatók THAISZ ARTHUR papirkereskedésében Bika-szálloda mellett. - - - - Szintén 2 fillérijével kaphatók a

Térképzszlócskák

LEGUJABB

Zenés Képes Levelező Lap

darabja 10 fill.

THAISZ ARTHUR papirkereskedésében, Debreczen, Piacz-utca 7. (Bika szálloda mellett.)